

Национални ресурси за наставнике

Националне телефонске
линије за помоћ и
системи подршке

Funded by
the European Union

Национални ресурси и препоруке

Увод

Овај документ је део **digi.well**¹ националних ресурса за наставнике и представља пажљиво одабрани скуп ресурса како би се премостио јаз између националних правила и свакодневне праксе. Ови ресурси су осмишљени како би наставници своју свест о проблемима претворили у континуирано деловање за трансформацију свести наставника у континуирану акцију, што је неопходно за усвајање приступа на нивоу целе школе и сарадњу с породицама.

Португалија

Португалија ставља снажан нагласак на дигитално грађанско васпитање, уз подршку мреже државних тела, НВО, телефонских линија за помоћ и образовних материјала.

- **Основни образовни материјали:**
 - **Центар за подизање свести SeguraNet (SeguraNet)** – Пружа обуку за наставнике, производи образовне ресурсе и спроводи кампање подизања свести, као и иницијативе чија је циљна група цела школска заједница, као што су:
 - **Иницијатива „Дигитални лидери“** – репрезентативна иницијатива која промовише активно учешће ученика у неговању дигиталног грађанског васпитања и дигиталне добробити, вршњачке подршке и укључивања целе школе;
 - **Изазови SeguraNet** – национално такмичење за ученике, родитеље и наставнике, организовано по узрасту, са месечним и годишњим темама.
 - **Школа без вршњачког насиља** – план сертификације школа који даје посебне смернице и ресурсе за превенцију (дигиталног) вршњачког насиља и промоцију безбедног и инклузивног школског окружења.

¹ Пројекат [digi.well](#) је двогодишњи пројекат који финансира Европска унија. Његов циљ је да истражи, развије и ојача приступ добробити у дигиталном свету на нивоу целе школе. Ослањајући се на подробно упознавање са потребама деце, младих, наставника и осталих просветних радника, пројекат развија скуп алата за самопроцену, изградњу капацитета и промовисање ове теме.

- [Ознака „Здрава школа“](#) – програм сертификације школа и референтни оквир који препознаје вредност рада школе на промоцији здравља и добробити, укључујући психосоцијалну добробит и стварање здравог окружења за учење.
- [CriA.On](#) – Главни циљ пројекта је да промовише анализирање и познавање дигиталног контекста у коме деца и адолесценти одрастају обезбеђивањем ресурса, активности и доступног садржаја на португалском за породице, едукаторе и стручњаке.
- [Navega\(s\) em Segurança? \(IPDJ\)](#) – Овај програм је иницијатива Португалског института за спорт и омладину (IPDJ), који се спроводи кроз Центар за безбеднији интернет и чији је циљ промоција дигиталног грађанског васпитања и безбедног коришћења интернета међу децом, младима и широм заједницом. Иницијатива обухвата информативне и сесије подизања свести које воде млади волонтери, а теме које се обрађују су дигитално вршњачко насиље, дезинформације, заштита података и онлајн односи.
- **Национални програм и линија за помоћ:**
 - [Linha Internet Segura \(LIS\)](#) – Пружа подршку путем службе за помоћ и дежурне телефонске линије за моменталну помоћ и брзо уклањање штетног садржаја. LIS је служба која помаже жртвама интернет криминала и пружа им смернице са циљем промовисања безбеднијег коришћења интернета. Њоме управља [APAV](#) и послује у оквиру Конзорцијума Центра за безбеднији интернет, који координише [Национални центар за безбедност на мрежи \(CNCS\)](#). LIS обухвата две службе: Службу за помоћ и дежурну телефонску линију.
 - **Служба за помоћ:** Ово је бесплатна, поверљива и анонимна служба која пружа информације и подршку свима који имају питања о коришћењу дигиталних платформи и технологија. Подршка је доступна путем онлајн обрасца, телефона (800 21 90 90) и имејла (linhainternetsegura@apav.pt).
 - **Дежурна телефонска линија:** Овај сервис омогућује пријављивање нелегалног онлајн садржаја, посебно ситуација које укључују сексуално злостављање деце, као и садржаја који промовише расизам или насиље. Пријаве су анонимне и поверљиве и могу се послати коришћењем истих контакт-података поменутих горе или путем посебног онлајн обрасца „Пријави нелегални садржај“. [APAV](#) такође има Линију за помоћ жртвама (116 006), која је доступна радним данима од 8.00 до 23.00 часа, бесплатна је и поверљива; мрежа Канцеларија за подршку жртвама (GAV) налази се у различитим регијама у земљи; имејл (apav.sede@apav.pt); и други канали

Србија

- **Основни образовни материјали:**

- Шире приступ:
- [Васпитање у функцији добробити и целовитог развоја деце: Водич за запослене у установама основног и средњег образовања и васпитања](#)
- [Дигитални сегмент развојног плана установе](#)
- [Ментално здравље у школама](#)
- Ужи приступ дигиталној добробити
- [Оквир „Наставник за дигитално доба“](#)
- [Време испред екрана](#) – Скуп пет публикација о времену испред екрана за различите циљне групе (ниже и више разреде основних школа, ученике средњих школа, наставнике и родитеље), са информацијама прилагођеним узрасту о квалитетном коришћењу интернета, као и о могућностима за интроспекцију. Ова публикација се бави концептима попут дигиталне отпорности (за ученике), како најбоље организовати онлајн или хибридну наставу (за наставнике) или бити дигитални ментор (родитељи). Настао је путем програма *New Literacy (USAID, Propulsion Fund)* са иницијативом Дигитална Србија и Заводом за вредновање квалитета образовања и васпитања.
- [Дигитална писменост: Дигитални компас за родитеље](#)
- [Образовање за дигитално грађанство](#)

- **Национални програм и линија за помоћ:**

- [Паметно и безбедно](#) – централна функција платформе је Национални контакт центар за безбедност деце на интернету. Путем овог центра, грађани могу да пријаве штетан садржај или онлајн опасности (нпр. дигитално вршњачко насиље, неприкладан контакт с малолетницима) путем телефона (19833), имејла или онлајн образаца – при чему се пријаве примају анонимно. Платформа има и едукативне ресурсе, савете и материјале за обуку намењене различитим групама, укључујући родитеље, наставнике и децу, као и информативни садржај о онлајн ризицима и како се с њима носити на безбедан начин.
- [Чувам те](#) – национална платформа за превенцију насиља које укључује децу. Платформа служи као централна тачка за информације, едукацију и пријављивање. Деца, родитељи и просветни радници могу да приступе образовним материјалима, учествују у програмима онлајн обуке и шаљу пријаве за насиље које укључује малолетна лица.

- **Обуке:** Завод за унапређивање образовања и васпитања ([ЗУОВ](#)) нуди фокусирану подршку:
 - [Национални образовни портал](#) – скуп образовних ресурса на различите теме, укључујући дигитално грађанство, са интегрисаним прилагођеним моделом ВИ за прављење планова часова на задату тему.
 - [Платформа за спровођење обука од јавног интереса](#) („ЗУОВ Еду“) нуди бесплатну обуку на различите теме, попут онлајн безбедности.
- **Тело за подршку:**
 - [Министарство просвете](#)
 - [Министарство информисања и телекомуникација](#)
- **НВО/друго:**
 - [Бољи онлајн](#) је платформа коју је развио мобилни оператер А1, Министарство информисања и телекомуникација и Институт за дигиталне комуникације (*Digital Communications Institute*) у циљу дељења ресурса, организовања догађаја, пружања подршке и подизања свести о различитим аспектима коришћења дигиталне технологије за породице, едукаторе, децу и младе.
 - [Породична мрежа](#) је ТВ серијал од три сезоне Радио-телевизије Србије у коме се психолошкиња и експерт за комуникацију Ана Мирковић обраћа породицама како би помогла родитељима да науче како да разумеју и комуницирају с децом о њиховим дигиталним навикама. Првих пет од 10 епизода треће сезоне посвећено је дигиталном вршњачком насиљу, али серијал обухвата многе друге теме повезане с дигиталним навикама.
 - [Деца и интернет: Паметно од почетка](#) – Дигитални водич намењен првенствено родитељима/старатељима и васпитачима/учитељима деце/ученика узраста од четири до осам година, који обухвата разне аспекте коришћења интернета и дигиталних алата у најранијем узрасту. Иницијатива обезбеђује различите ресурсе који пружају информације и промишљене савете/смернице о времену које се проводи испред екрана, како изгледа продуктивно/непродуктивно време испред екрана итд. Узима у обзир физичку (нпр. недостатак сна, седентарне активности), когнитивну (образовне игрице, садржај прилагођен узрасту) и емотивну (расположење, самопоуздање) добробит деце. Ресурси су засновани на истраживању које је спроведено током пројекта и обука које су организоване за наставнике. Иницијатива је представљала партнерство између Министарства просвете, цивилног сектора и партнера из привреде.

Словенија

- **Основни образовни материјали:**
 - [Препознавање и превенција насиља у школама](#) – основне смернице, ресурси, приручници, протоколи, вести.
 - Одабир годишње припремљених програма обуке о социо-емоционалним компетенцијама, менталном здрављу, превенцији насиља итд. у [националном систему KATIS](#) (Напомена: KATIS је систем који омогућава просветним радницима да бирају и похађају програме континуираног стручног усавршавања које подржава министарство.)
 - [Безбедно и охрабрујуће окружење за учење](#) | Подршку пружа Национални завод за образовање – линк према KATIS програмима, видео-упутствима, „пакетима“ за школе и вртиће.
 - Safe.si – [„Добробит и интернет“](#) готови материјали за рад на часовима (квизови према узрасту, постери, дрво одлука, флајери о дигиталној добробити и менталном здрављу).
 - [Safe.si](#) – смернице за наставнике и школе о безбедном коришћењу дигиталних алата (укључујући препоруке за онлајн наставу/учење).

- **Национални програм и линија за помоћ:**
 - [Центар за дигиталну добробит Logout](#): Центар за подршку са канцеларијама у Љубљани, Крању, Цељу, Коперу и Марибору, усредсређен на изазове дигиталне добробити (нпр. проблематично време проведено испред екрана, дигитална зависност, онлајн повреде). Пружа савете деци, породицама и одраслима – бесплатно, линија за помоћ за све који имају проблеме по питању дигиталне добробити, групе подршке за родитеље и адолесценте, тронедељни програм дигиталне детоксикације у сарадњи с Летњим кампом за омладину MKZ Rakitna. За школе, Logout нуди лекције и радионице за децу, родитеље и запослене у школама на различите теме повезане с дигиталном добробити.
 - [ТОМ Telefon \(линија за помоћ деци и младима\)](#) – **116 111**: Бесплатна, поверљива национална линија за помоћ деци и адолесцентима, укључујући подршку за онлајн стрес, вршњачко насиље и друге потешкоће.
 - [SAFE.SI](#): Национални центар за ширење свести о безбеднијем коришћењу интернета, који нуди смернице и едукативне ресурсе за децу, родитеље и наставнике (материјале, савете и подршку школе).
 - [Spletno Oko](#): Национална дежурна служба за пријављивање нелегалног онлајн материјала о сексуалном злостављању деце, која омогућује анонимно пријављивање и праћење с релевантним институцијама.
 - [Klic v duševni stiski \(УПК Љубљана\)](#): Поверљива кризна линија за подршку особама које се налазе у тешкој психичкој кризи, укључујући суицидалне

мисли, и помаже да се повежу са одговарајућим облицима даље подршке и лечења.

- [Zaupni telefon Samarijan](#): Поверљива линија за помоћ која нуди анонимну емотивну подршку и подршку у превенцији самоубиства.
 - [Varni na internetu](#): Национална иницијатива за свест о онлајн безбедности која дели упозорења о онлајн преварама и практичне смернице о безбедности које су корисне и за школе и за породице.
 - [Center Šteker](#): Омладински центар у Марибору који се специјализује у помагању адолесцентима који се суочавају с дигиталним изазовима, као што су онлајн ризици, дигитално вршњачко насиље, прекомерно коришћење уређаја и други проблеми повезани с интернетом. Пружа савете, едукативне радионице и разне програме превенције.
 - [#tosemjaz](#) – бесплатна поверљива подршка
 - [Полиција](#) – анонимно пријављивање
 - [DIGI.DR](#) – едукативни материјали за дигитално грађанство и медије за школе, запослене у школи и родитеље.
 - Пројекти и програми о [дезинформацијама](#)
 - [Časoris](#) - онлајн часопис за децу
 - Портал за [медијску и информатичку писменост](#)
- **Линк према правилима и обуци:**
 - [Комесар за информације](#) – Информатичка решења у образовању (смернице):
 - [Полиција](#) – Безбедност на интернету
- **Тело за подршку:**
 - [Министарство просвете](#) – званична образовна установа (правила, јавни позиви, системски водич).
 - [AKOS](#) – Координатор дигиталних услуга (водич за кориснике ЗДУ, путеви за жалбе, надзор безбедности платформе).
 - [Национална установа јавног здравља](#) – национално тело за јавно здравље (релевантно за добробит и превенцију).
 - [MIRA](#) – Национални програм за ментално здравље
 - [Center za varnejši internet](#) – кровни портал са истраживањима/трендовима и приступним тачкама за кључне сервисе.
 - [SI-CERT](#) – пријављивање инцидената и подршка (корисно када се школе суочавају с онлајн инцидентима).